

3^ο Λύκειο

Έκθεση Ερευνητικής Εργασίας

Αρχαία Ελληνικά: Νεκρή η Ζωντανή Γλώσσα?

Ομάδα Εργασίας: Γιώργος Μοχβιλίτζε

Παπαλιού Ελπίδα

Οταμάρε Κατερίνα

Ντεμερτζίδου Κωνσταντίνα

Οβσεπιάν Λιάνα

Καθηγητής: Ελένη Αμανατιάδου

2013-2014

Περιεχόμενα

Πρόλογος

Ενότητα 1^η:Κύριο Μέρος της Εργασίας

- 1.1 Χρησιμοποιούνται αρχαίες ελληνικές φράσεις/λέξεις σήμερα?
- 1.2 Χρησιμοποιούνται αρχαίες ελληνικές φράσεις διεθνώς?

ΑΡΕΙΟΣ ΠΟΤΕΡ

Σημειώσεις του Νεύτωνα στα αρχαία ελληνικά

5 Επιγραφές από όλο τον κόσμο γραμμένες στα αρχαία ελληνικά

- 1.3 Διδάσκονται τα αρχαία ελληνικά σε πανεπιστήμια,αλλα και σε σχολεία του εξωτερικού?

Συμπεράσματα από την διεξαγωγή της εργασίας

Βιβλιογραφία

Πρόλογος

Η εργασία αυτή πραγματοποιήθηκε με την επίβλεψη της καθηγήτριας Ελένης Αμανατιάδου και εντάσσεται στο πλαίσιο «Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστήμων».

Πραγματοποιήθηκε από τους μαθητές της Α Λυκείου Τμήμα Α3

Γιώργος Μσχβιλίτζε

Παπαλιού Ελπίδα

Οταμάρε Κατερίνα

Ντεμερτζίδου Κωνσταντίνα

Οβσεπιάν Λιάνα

Και κάτω από την επίβλεψη της καθηγήτριας Ελένης Αμανατιάδου. Η εργασία πραγματεύεται με τα εξής ερευνητικά ερωτήματα: α) Χρησιμοποιούνται αρχαίες ελληνικές λέξεις/φράσεις σήμερα? β) Χρησιμοποιούνται αρχαίες ελληνικές λέξεις διεθνώς? γ) Διδάσκονται τα αρχαία ελληνικά σε πανεπιστήμια, αλλά και σε σχολεία του εξωτερικού?

Στην εργασία περιλαμβάνονται ενότητες, καθεμιά από τις οποίες αναλύει τα παραπάνω ερευνητικά ερωτήματα

Για την συμβολή τους στην διεκπεραίωση της εργασίας ευχαριστούμε όλους τους καθηγητές που μας βοήθησαν, καθώς και όλους τους συμμαθητές μας.

Η Ελληνική και η Κινέζικη είναι οι μοναδικές ομιλούμενες γλώσσες, ακόμη και σήμερα, των οποίων η ύπαρξη είναι γνωστή εδώ και 3.500 χρόνια. Δεν είναι οι μοναδικές γλώσσες του πολιτισμού που ομιλούνταν και γράφονταν επί αιώνες: από αυτές μερικές είναι σήμερα ζωντανές, άλλες νεκρές, όπως τα Σουμερικά, τα Αιγυπτιακά, τα Εβραϊκά ή τα Αραβικά, όμως, η Ελληνική και η Κινέζικη έχουν μεγαλύτερη ιστορία και ευρύτερη επίδραση. Και δεν υπάρχει αμφιβολία πως, αν κρίνουμε από την επίδραση που άσκησαν σε όλες τις ευρωπαϊκές γλώσσες, ακόμα και σήμερα σε όλες τις γλώσσες, η Ελληνική είναι η πρώτη γλώσσα του κόσμου. Η άμεση ή έμμεση επίδραση του αλφάβητου της, του λεξιλογίου της, του συντακτικού της και της λογοτεχνίας της ήταν και είναι τεράστια.

Τα ελληνικά έφτασαν στην Ελλάδα και σε άλλα μέρη, τη δεύτερη και την πρώτη χιλιετία προ Χριστού και μετά διαδόθηκαν λόγω των κατακτήσεων του Μεγάλου Αλεξάνδρου, αλλά σύντομα έπρεπε να υποχωρήσουν όταν αναδύθηκαν οι κατακτημένοι λαοί, και αργότερα έναντι της ώθησης την οποία άσκησαν οι λαοί που εισέβαλαν, όπως οι Σλάβοι, οι Άραβες και οι Τούρκοι. Νωρίτερα, όταν οι Ρωμαίοι κατέκτησαν την Ανατολή, τα Ελληνικά εξακολούθησαν να ομιλούνται εκεί, και από το δεύτερο αιώνα προ Χριστού άσκησαν έντονη επίδραση στα Λατινικά, και έπειτα, είτε άμεσα είτε διαμέσου των Λατινικών, πράγματι, σε όλες τις γλώσσες. Πρόκειται για μια μακρά διαδικασία που είχε ως αποτέλεσμα οι δικές μας γλώσσες να είναι ένα είδος ημιελληνικών ή κρυπτοελληνικών.

Η Ελληνική δεν εξακολουθεί να ζει σήμερα μόνο στην Ελλάδα, αλλά έχει μία δεύτερη ζωή: το αλφάβητο της, το λεξιλόγιο της, το συντακτικό της, τα λογοτεχνικά της είδη είναι παρόντα σε όλες τις γλώσσες. Είναι, κατά κάποιον τρόπο, μετατροπές ή καινούριες μορφές -όπως έλεγαν οι Ινδοί, στις οποίες τα Ελληνικά εξακολουθούν να ζουν.

Την Ελληνική στις αρχαιότερες μορφές της τη γνωρίζουμε από δύο πηγές: αυτήν των επιγραφών (από τις Μυκήνες και μετά) και εκείνη των χειρογράφων. Έτσι μπορούμε να μελετήσουμε τη διαίρεση των διαλέκτων της, καθώς και τα χαρακτηριστικά που τις ενοποιούν πριν εισαχθούν στην αττική διάλεκτο. Και επίσης μπορούμε να μελετήσουμε τις διάφορες μορφές της ελληνικής γλώσσας, στις οποίες εκφράστηκε η ελληνική λογοτεχνία, μορφές που ήταν ειδικές των διαφορετικών λογοτεχνικών ελληνικών διαλέκτων.

Η Ζακλίν ντε Ρομιγύ αναφέρει χαρακτηριστικά σε ομιλία της στην Πνύκα ότι «όλος ο κόσμος πρέπει να μάθει ελληνικά, γιατί αυτή η γλώσσα μας βοηθά πρώτα απ' όλα να καταλάβουμε την δική μας γλώσσα». Αλλά και το περιοδικό Le Figaro (7-3-92) γράφει: «Οι γλώσσες δεν εμφανίζονται απ' το χάος., όλοι γνωρίζουμε ότι η γαλλική είναι κόρη της λατινικής και της αρχαίας ελληνικής», αναφέροντας παράλληλα ότι οι Γαλάτες (>γάλα, επειδή ήταν πολύ άσπροι) χρησιμοποιούσαν το ελληνικό αλφάβητο ακόμη και σε δημόσια και ιδιωτικά επίσημα ή ανεπίσημα έγγραφα.

Η ελληνική γλώσσα βέβαια δεν έφτασε μόνο στην Αγγλία και την Γαλλία, αλλά και στην Ισπανία, όπου ο Ισπανός καθηγητής Jose Luis Navarro στο 3ο Παγκόσμιο Γλωσσικό Συνέδριο της Ολυμπίας, αφού ανέλυσε αρκετά κοινά στοιχεία της γλώσσας

του με την ελληνική, δήλωσε «Να γιατί κι εγώ, αν και είμαι Ισπανός μπορώ να υιοθετήσω τον στίχο του Ελύτη "Την γλώσσα μου έδωσαν ελληνική"».

Το χαρακτηριστικότερο επιφώνημα των Ισπανών είναι το «όλε» που προέρχεται από την ελληνική φράση θρήνου «μόλε δαίμον». Αλλά και άλλες λέξεις: estadio>στάδιον, mozo (υπηρέτης)>μόθων(γιος δούλου), κτλ...

Όπως είναι φυσικό βέβαια, εφόσον έχει πάρει η Ισπανία στοιχεία της ομηρικής, δεν μπορεί παρά να έχει πάρει και η Ιταλία...

Αλλά και οι Γερμανοί δεν απουσιάζουν από το «παιχνίδι», έχοντας δανειστεί όχι μόνο λεξιλόγιο αλλά και στοιχεία της ελληνικής γραμματικής και του συντακτικού. Για παράδειγμα: machen>μηχανώμαι, deich<τείχος, früh<πρωί, kubel<κύπελλον, je <επιτατικό γέ...

Τα ομηρικά ελληνικά και κυρίως τα αιολοδορικά δεν ταξίδεψαν μόνο στην Δυτική Ευρώπη, αλλά και στην Ανατολική και, όπως θα δούμε στην συνέχεια και στην Ασία.

Οι σλαβικές γλώσσες, πρώτα απ' όλα, εμπεριέχουν ελληνικά στοιχεία:...

Και η Ανατολή όμως, έχει εξίσου έντονο το ελληνικό στοιχείο, κάτι που επιβεβαιώνει, συγκεκριμένα για την Αρμενία, ο Αρμένιος Καθηγητής Σιμόν Καρκισεριάν στο 2ο Παγκόσμιο Γλωσσικό Συνέδριο Καβάλας: «Η κατηγορία δανεισμού είναι τόσο προσαρμοσμένη στο σύστημα της αρμενικής και τόσο καλά αφομοιωμένη, ώστε η ελληνική προέλευση ανακαλύπτεται μόνο με την βοήθεια ετυμολογικής ανάλυσης». Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι οι Αρμένιοι θεωρούν γενάρχη τους τον Άρμενον, σύντροφο του Ιάσωνα στην Αργοναυτική Εκστρατεία.

Αλλά ας πάμε ακόμη πιο βόρεια στην επίκαιρη Ρωσία, όπου κι εκεί ενυπάρχει έντονο το ελληνικό στοιχείο, όπως αναφέρει και ο Ντενίζωφ «Η ελληνική γλώσσα προμήθευσε την ρωσική τα πρώτα βήματα». Τροφεί<τρόπαιον (τρέπω τον άλλον σε φυγή), ζενά<γυνή, μάτ<μάτηρ (μήτηρ), είναι μερικά από τα γλωσσικά στοιχεία που οι Ρώσοι έχουν δανειστεί από τους Έλληνες.

Ισπανός καθηγητής Federico Sagredo τονίζει: Η επιρροή της ελληνικής σοφίας και τέχνης είναι μεγάλη στην σανσκριτική γλώσσα, στην τέχνη του πολέμου των Ινδών και ενταύθα τα ελληνικά ρήματα είναι πολλά... Οι ελληνικοί τραγωδιογράφοι είναι οι διδάσκαλοι των Ινδών και την σκηνή την ονομάζουν Yawanika. δηλαδή ιωνική. Το

υλικό των ελληνικών μύθων του Ομήρου εισβαίνει στην ινδική λογοτεχνία και ελληνικά μυθιστορήματα μιμούνται...».

Οι Κινέζοι φυσικά, των οποίων η παράδοση αναφέρει ότι το αλφάβητο τους ήρθε από την θάλασσα, έχουν πολλές ελληνικές λέξεις στο λεξιλόγιο τους. όσο και αν δεν μπορούν να διαχωρισθούν. Μίτ<μέλι, ηυ(γυναίκα)<νυός (νύμφη), κλπ.

Και ας κλείσουμε αυτό το σύντομο γλωσσικό ταξίδι με την γείτονα χώρα μας, την Τουρκία. Δυστυχώς στα σχολεία σήμερα διδάσκουν στα παιδιά ότι λέξεις όπως αγάς, σεβντάς, άχτι, αφέντης κ.α. είναι τουρκικά κατάλοιπα από την περίοδο της Τουρκοκρατίας. Αλλά όπως έλεγε και ο μεγάλος ιστορικός, Θουκυδίδης, «αυτός που γνωρίζει αλλά δεν διδάσκει σωστά, είναι ίδιος με εκείνον που δεν γνωρίζει τίποτα». Οι προαναφερθείσες λέξεις σε συνδυασμό με εκατομμύρια άλλες αφορούν ελληνικά αντιδάνεια. Όρους δηλαδή που πήραν οι Τούρκοι από τους Έλληνες, τους μετέτρεψαν σ' έναν βαθμό και έπειτα επέστρεψαν στην Ελλάδα αλλοιωμένοι.

Άλλωστε ο Κ. Παπαρηγόπουλος αναφέρει πως «οι Τούρκοι δεν ήταν έθνος, άρα δεν είχαν εθνική γλώσσα. Συνεννοούντο μεταξύ τους με ένα βασικό λεξιλόγιο που δεν υπερέβαινε τις 200 λέξεις.

Όπως αναφέρει και ο Κ. Καβάφης «και την ελληνική λαλιά ως μέσα στην Βακτριανή την πήγαμε ως τους Ινδούς».

Επομένως η ελληνική γλώσσα και η ομηρική έχει φωλιάσει για τα καλά σε κάθε γλώσσα και νοηματοδοτεί όρους παγκόσμιους που ενυπάρχουν στην μουσική, την ιατρική, τις θετικές επιστήμες, τις τέχνες...

Ενότητα 1^η:Κύριο Μέρος Εργασίας

1.1 Χρησιμοποιούνται αρχαίες ελληνικές λέξεις/φράσεις σήμερα?

Στον καθημερινό λόγο, προφορικό και γραπτό, χρησιμοποιούμε συχνά εκφράσεις προερχόμενες από την αρχαία Ελληνική και την κοινή Ελληνιστική, τη γλώσσα της Αγίας Γραφής.

Καθώς είναι διάσπαρτες, σπαράγματα ,δίνουν στο λόγο σφρίγος και ζωντάνια, ενώ η άγνοιά τους δημιουργεί μερικές φορές αμηχανία.

Με αυτές ερχόμαστε σε επαφή με παλαιότερες μορφές της γλώσσας μας, σε μικρή ηλικία με φυσικό και αβίαστο τρόπο έτσι ώστε η γνώση της σημασίας , της χρήσης και προέλευσής τους να αποτελεί ένα καλό πνευματικό και γλωσσικό εφόδιο για το μαθητή.

- **Αντίπαλον δέος:** Αντίπαλος, αντίπαλη παράταξη. Ισορροπία προερχόμενη από το φόβο των δυο αντιπάλων.

Τώρα που κατέρρευσε η Σοβιετική Ένωση και χάθηκε το αντίπαλο δέος η Αμερική συμπεριφέρεται αλαζονικά.

Η φράση χρησιμοποιείται κυρίως από το Θουκυδίδη, Γ,11

- **Από μηχανής θεός:** Απροσδόκητη βοήθεια από άνθρωπο ή κάποιο γεγονός που εμφανίζεται απροσδόκητα και βγάζει από τη δύσκολη θέση δίνει λύση στο πρόβλημα. Βρισκόταν σε απελπιστική οικονομική κατάσταση, αλλά το λαχείο που κέρδισε ήρθε σαν από μηχανής θεός και τον έβγαλε από τη δύσκολη θέση.

Η φράση προέρχεται από το θεατρικό τέχνασμα στην αρχαία Ελλάδα, κατά το οποίο οι τραγικοί ποιητές εμφάνιζαν στη σκηνή πάνω σε ένα είδος γερανού ένα θεό που έδινε λύση στην αδιέξοδη πλοκή του έργου.

- **Αρχή άνδρα δείκνυσι:** Η εξουσία αποκαλύπτει τις δυνατότητες του ανθρώπου δείχνει τις ικανότητες και το χαρακτήρα του.

Τώρα που είναι στην αντιπολίτευση κατηγορεί το δήμαρχο για ανικανότητα. Να δούμε τι θα κάνει όταν εκλεγεί αυτός αρχή άνδρα δείκνυσι.

Η φράση αποδίδεται στο Βίαντα, αρχαίο Έλληνα σοφό, παρόμοια άποψη εκφράζεται στην Αντιγόνη του Σοφοκλή.

Σοφοκλή Αντιγόνη,62

- **Ασκοί του Αιόλου:** Λέγετε, όταν εμφανίζονται πολλά κακά, σύμφορες.

Αν η γειτονική χώρα εξαπολύσει επίθεση εναντίον μας θα γίνει μεγάλο κακό, θα ανοίξουν οι ασκοί του Αιόλου.

Η φράση είναι από την Οδύσσεια. Οι σύντροφοι του Οδυσσέα από περιέργεια άνοιξαν ένα ασκί δοσμένο από τον Αίολο στον Οδυσσέα και αμέσως πετάχτηκαν οι άνεμοι και καθώς ήταν απομάκρυναν το καράβι τους από την πατρίδα και του έφερε στον νησί των Λαιστρυγόνων.

Οδύσσεια, κ, 1-56

- Αχιλλεύς πτέρνα: Το αδύνατο σημείο

Είναι σοβαρός και μετρημένος άνθρωπος, αλλά στο ποδόσφαιρο παθιάζεται και συμπεριφέρεται απρεπώς η αγάπη του για την ομάδα αποτελεί και την αχιλλείο πτέρνα του.

Η φράση προέρχεται από το μύθο του Αχιλλέα, κατά τον οποίο η μητέρα του Θέτις, όταν τον βάπτισε στο αθάνατο νερό, τον κράτησε από τη φτέρνα με αποτέλεσμα το σημείο εκείνο να μη βραχεί και να μείνει το μόνο απροστάτευτο. Μόνο στη φτέρνα μπορούσε να πληγωθεί.

- Βίος αβιώτος: Ζωή ανυπόφορη.

Τον απείλησε ότι θα του κάνει το βίο αβίωτο.

Η φράση αποδίδεται στο Χίλωνα, ένα από τους εφτά σοφούς της αρχαιότητας.

- Γη και ύδωρ: Σύμβολα υποταγής ,πλήρης υποχώρηση.

Οι αντίπαλοι μας αντιστάθηκαν για λίγο, στο τέλος όμως παραδόθηκαν και μας έδωσαν γην και ύδωρ.

Η φράση προέρχεται από τον Ηρόδοτο, κατά τον οποίο οι Πέρσες απεσταλμένοι ζήτησαν από τους Σπαρτιάτες γην και ύδωρ ως σύμβολο υποταγής σε αυτούς. Ηροδότου Ιστορία ,V,17-18

- Γόρδιος δεσμός: Δύσκολο πρόβλημα, άλυτο πρόβλημα.

Η υπόθεση ήταν τόσο μπερδεμένη που αποτελούσε γόρδιο δεσμό για τους δικαστές.

Η φράση λέγεται για δύσκολη κατάσταση σαν και αυτή που αντιμετώπισε ο Μέγας Αλέξανδρος, όταν προσπάθησε να λύσει ένα μπερδεμένο κόμπο, το «γόρδιο δεσμό», που σύμφωνα με τον χρησμό όποιος τον έλυne θα γινόταν κυρίαρχος της Ασίας.

Αρριανού ,11,3

- Δούρειος Ίππος: Προσφορά επικίνδυνη. Ότι φαίνεται σαν δώρο ,ενώ στην πραγματικότητα είναι επικίνδυνο, δόλιος και επικίνδυνος.

Η πρόταση για συμφωνία που διατυπώνουν οι αντίπαλοι για να δείξουν τις καλές τους προθέσεις αποτελεί δούρειο ίππο, γιατί έτσι θέλουν να εξυπηρετήσουν μόνο τα συμφέροντά τους.

Η φράση είναι παρμένη από τον Όμηρο. Οι Έλληνες χάρισαν στους Τρώες ένα ξύλινο άλογο ως αφιέρωμα στους Θεούς ,ενώ μέσα βρισκόταν ο Οδυσσεύς με τους συντρόφους τους και πρώτοι άρχισαν την καταστροφή της Τροίας.

Οδύσσεια, λ,529

- Δρακόντεια μέτρα: αυστηρά μέτρα, σκληρά μέτρα.

Η αστυνομία πήρε δρακόντεια μέτρα για να αποτρέψει βίαια επεισόδια στο κέντρο της πόλης.

Η φράση προέρχεται από τον Δράκοντα, αρχαίο νομοθέτη της Αθήνας που ήταν γνωστός για τους αυστηρούς και σκληρούς νόμους που επέβαλε τον 7ο αιώνα π.Χ.

- Έπτα πτερόεντα: Λόγια του αέρα.

Θέλω αποδείξεις γι' αυτό το ζήτημα, γιατί όσα λες είναι «έπτα πτερόεντα» και δεν με πείθεις.

Ποιητική Ομηρική έκφραση βασισμένη στην αντίληψη ότι τα λόγια, όταν βγαίνουν

από το στόμα μας τα παίρνει ο αέρας και πετούν.
Ιλιάδα,Α,201

- **Επί ξυρού ακμής:** στην κόψη του ξυραφιού, σε πολύ κρίσιμη κατάσταση, σε κρίσιμο σημείο.

Η κατάσταση είναι πολύ δύσκολη, είναι επί ξυρού ακμής και πρέπει να πάρουμε ορθές και ταχύτατες αποφάσεις.

Ομηρική φράση, ειπώθηκε από το Νέστορα στο Διομήδη στην προσπάθειά του να τον ξεσηκώσει για πόλεμο εναντίον των Τρώων.

Ιλιάδα,Κ,173

- **Εκατόμβη:** Τεράστια θυσία πολλά θύματα.

Στη διάρκεια του Β' παγκοσμίου πολέμου υπήρξαν Εκατόμβες, πράγμα που δεν πρέπει να ξεχάσει η ανθρωπότητα.

Εκατόμβη στην αρχαία Ελλάδα ονόμαζαν την θυσία, προσφορά προς τους θεούς από εκατό βόδια.

Υπάρχει πολλές φορές στον Όμηρο. Ιλιάδα , Α,65

- **Ες αύριον τα σπουδαία:** Αύριο θα ασχοληθούμε με τα σοβαρά.

Έλα τώρα ας διασκεδάσουμε σήμερα, έχουμε καιρό γι' αυτά. Ες αύριον τα σπουδαία . Τη φράση είπε ο Θηβαίος Αρχίας, όταν πήρε το γράμμα που τον προειδοποιούσε ότι κινδυνεύει από τον Πελοπίδα.

Πλουτάρχου Πελοπ.,10

- **Η ταν ή επί τας:** Η να την φέρεις νικητής ή να σε φέρουν πάνω της νεκρό, ή θα καταφέρουμε ή θα αποτύχουμε, ό,τι θέλει ας γίνει.

Ο αγώνας είναι δύσκολος αλλά πρέπει να αγωνιστούμε μέχρι τέλους , ή ταν ή επί τας. Τη φράση έλεγαν οι Σπαρτιάτισσες μητέρες στα παιδιά τους, όταν τους έδιναν την ασπίδα για τον πόλεμο.

Πλουτάρχου Λακεδαιμ. Αποφθ.16

- **Ιστός της Πηνελόπης:** Λέγεται για έργο που δεν τελειώνει.

Η φράση είναι από τον Όμηρο όπου στην Οδύσσεια αναφέρεται πως η Πηνελόπη ύφαινε ένα ύφασμα την ημέρα και το ξήλωνε τη νύχτα θέλοντας να ξεγελάσει τους μνηστήρες μέχρι να γυρίσει ο Οδυσσέας από την Τροία. Οδύσσεια, τ,149

- **Κουτί της Πανδώρας:** Συνδυασμένη επιδρομή συμφορών η εμφάνιση πολλών κακών ταυτόχρονα.

Η φράση προέρχεται από τη μυθολογία, κατά την οποία ο Δίας για να τιμωρήσει τους ανθρώπους έδωσε στην Πανδώρα σαν δώρο ένα κιβώτιο γεμάτο απ' όλες τις συμφορές έτσι μόλις το άνοιξε βγήκαν έξω τα κακά, εκτός από την ελπίδα.

- **Ο κύβος ερρίφθη Η απόφαση πάρθηκε.**

Τη φράση είπε ο Καίσαρας όταν αποφάσισε να κηρύξει εμφύλιο πόλεμο

1.2 Χρησιμοποιούνται αρχαίες ελληνικές λέξεις διεθνώς?

Δεν είναι συμπτωματικό ότι οι βασικές έννοιες σκέψης και έκφρασης στην Αγγλική, αλλά και σε άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες, είναι λέξεις καθαρά Ελληνικές. Παρακάτω αναφέρω στοιχειωδώς μερικές εννοιολογικές λέξεις και μάλιστα με την ημερομηνία εισόδου στο Αγγλικό λεξιλόγιο:

- analysis (1667) = ανάλυσις, αναλύων, αναλυτικός
- synthesis (1611) = σύνθεσις
- antithesis (1529) = αντίθεσις
- problem (1382) = πρόβλημα
- hypothesis (1596) = υπόθεσις
- method (1541) = μέθοδος, σύστημα
- ideology (αϊντιόλοτζι) (1796) = ιδεολογία
- theorem (θίρεμ) (1551) = θεώρημα
- dialect (ντάϊαλεκτ) (1551) = διάλεκτος
- asymmetry (αϊσίμετρι) (1652) = ασυμμετρία
- liturgy (λίταρτζι) (1560) = λειτουργία κ.λπ.

βλέποντας κανείς λέξεις της εποχής του Ομήρου και του Αριστοτέλη να εισάγονται στην Αγγλική μετά από 15 αιώνες, δεν μπορεί να μην εκτιμήσει την προσφορά αυτής της γλώσσας στην εξέλιξη της Ανθρωπότητας και βέβαια ως εκ τούτου την βαριά κληρονομιά που φέρουμε. Ακόμη η καταγραφή και μόνο των ελληνικών λέξεων στους κυριότερους κλάδους των επιστημών, στην Αγγλική και σε άλλες γλώσσες, μας δίδει ανάγλυφα το εύρος της επίδρασης και της προσφοράς αυτής.

Παραθέτουμε και εδώ στοιχειωδώς μερικές βασικές επιστημονικές λέξεις, όπως:

- anthropology = ανθρωπολογία
- astrology = αστρολογία, μαντεία
- biology = βιολογία
- cardiology = καρδιολογία
- ecology = βιολογία, οικολογία, σχέσεις μεταξύ οργανισμών και περιβάλλοντος
- mathematics = η επιστήμη των Μαθηματικών
- meteorology = μετεωρολογία
- histology = ιστολογία
- history = ιστορία
- pharmacology = φαρμακολογία
- psychology = ψυχολογία

- botany = βοτανολογία, κ.ά. πάν πολλά άλλα ονόματα.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το παρακάτω κείμενο το οποίο έχει δημοσιευθεί σε Αγγλικό περιοδικό και το 99% των λέξεων είναι Ελληνικές..

"The genesis of classical drama was not symptomatic. Aneuphoria of charismatic and talented protagonists showed fantastic scenes of historic episodes. The prologue, the theme and the epilogue, comprised the trilogy of drama while synthesis, analysis and synopsis characterized the phraseology of the text. The syntax and phraseology used by scholars, academicians and philosophers in their rhetoric, had many grammatical idioms and idiosyncrasies. ... The protagonists periodically used pseudonyms. Anonymity was a syndrome that characterized the theatrical atmosphere. The panoramic fantasy, the mystique, the melody, the aesthetics, the use of the cosmetic epithets are characteristics of drama. Even through the theaters were physically gigantic, there was no need for microphones because the architecture and the acoustics would echo isometrically and crystal - clear.

Many epistemologists of physics, aerodynamics, acoustics, electronics, electromagnetics can not analyze - explain the ideal and isometric acoustics of Hellenic theaters even today. There were many categories of drama: classical drama, melodrama, satiric, epic, comedy, etc. The syndrome of xenophobia or dyslexia was overcome by the pathos of the actors who practiced methodically and emphatically. Acrobatics were also euphoric. There was a plethora of anecdotal themes, with which the acrobats would electrify the ecstatic audience with scenes from mythical and historical episodes. Some theatric episodes were characterized as scandalous and blasphemous. Pornography, bigamy, hemophilia, nymphomania, polyandry, polygamy and heterosexuality were dramatized in a pedagogical way so the mysticism about them would not cause phobia or anathema or taken as anomaly but through logic, dialogue and analysis skepticism and the pathetic or cryptic mystery behind them would be dispelled. It is historically and chronologically proven that theater emphasized pedagogy, idealism and harmony. Paradoxically it also energized patriotism a phenomenon

that symbolized ethnically character and phenomenal heroism."

ΑΡΕΙΟΣ ΠΟΤΕΡ

Αν υπήρξαν έλληνες αναγνώστες, γνώστες της αγγλικής γλώσσας, που προτίμησαν να διαβάσουν τον «Χάρι Πότερ» στο πρωτότυπο και όχι στην ελληνική μετάφρασή του, για μια πιο... πλήρη απόλαυση, στη Βρετανία υπήρξαν αναγνώστες που τον διάβασαν (και) στα αρχαία ελληνικά! «Άρειος Πότερ και η του Φιλοσόφου Λίθος»: αυτός είναι ο τίτλος του μεταφρασμένου στην τιμημένη γλώσσα των προγόνων μας πρώτου βιβλίου της κοσμαγάπητης σειράς της **Τζ. Κ. Ρόουλινγκ**, το οποίο διαθέτει στη διεθνή αγορά ο εκδοτικός οίκος Bloomsbury. Τα περιορισμένου αριθμού αντίτυπα που έφθασαν στα ελληνικά βιβλιοπωλεία εξαντλήθηκαν γρήγορα.

Τρεις ώρες χρειάστηκε για να μεταφράσει την πρώτη παράγραφο του βιβλίου και συνολικά έναν χρόνο για να ολοκληρώσει το έργο του ο άγγλος καθηγητής κ. **Αντριου Γουίλσον**, ο οποίος έχει σπουδάσει Αρχαία Ελληνικά στο Πανεπιστήμιο του Κέιμπριτζ και σήμερα διδάσκει στο Μοντέρνο Σχολείο του Μπέντφορντ. Η... περιπέτειά του ξεκίνησε όταν διάβασε μια αγγελία στην εφημερίδα «Daily Telegraph» με την οποία ο εκδοτικός οίκος των περιπετειών του μικρού μάγου ζητούσε μεταφραστή του βιβλίου «Ο Χάρι Πότερ και η Φιλοσοφική Λίθος» στα αρχαία ελληνικά. Αυθόρμητα έγραψε στον εκδοτικό οίκο ότι μπορούσε να αναλάβει τη μετάφραση. Όπως ο ίδιος λέει, «*το σκεπτικό ήταν να χρησιμοποιηθεί στα σχολεία για να ενθαρρύνει τους μαθητές να μάθουν αρχαία ελληνικά*». Μοντέλο του για τη μετάφραση, είπε, ήταν «*ο Λουκιανός, ένας συγγραφέας του 3ου αι. μ.Χ.*».

Αυτά το 2004. Έναν χρόνο αργότερα κυκλοφόρησε το βιβλίο και πριν από μερικούς μήνες επανακυκλοφόρησε στη Βρετανία η νέα αναθεωρημένη έκδοσή του. Σύμφωνα με τον ίδιο, το εγχείρημα ήταν πολύ δύσκολο, το δυσκολότερο κομμάτι ωστόσο ήταν η μετάφραση της λέξης «κουίντις»- η οποία αναφέρεται στο σπορ που έπαιζε ο Χάρι με τους φίλους του. «*Μετάφρασα το κουίντις ως ικαροσφαιρική, από το σφαίρα-σφαιρική και τον Ίκαρο*» δήλωσε και εξήγησε: «*Αναζητούσα κάτι παρόμοιο με μια λέξη που έχετε εσείς, το “ποδοσφαιρική”, που όμως ήθελα την ίδια στιγμή να παραπέμπει στο πέταγμα της μπάλας*».

Και στα ζητήματα κουλτούρας ωστόσο αντιμετώπισε προβλήματα. Ένας από τους άθλους που είχε να ξεπεράσει ήταν η «πατριαρχική» οργάνωση της οικογένειας στην Αρχαία Ελλάδα. Πώς να αναφερθεί σε στενές σχέσεις, όπως στην αδελφή της μητέρας του Χάρι Πότερ, η οποία είχε αναλάβει να τον μεγαλώσει και ήταν ένας πολύ σημαντικός παράγοντας στη ζωή του; «*Στην Αρχαία Ελλάδα οι γυναίκες είχαν ελάχιστη επαφή με την οικογένειά τους μετά τον γάμο. Δεν μπορούσε να χρησιμοποιηθεί η λέξη “θεία”*» (οι Έλληνες, λέει ο Αντριου Γουίλσον, είχαν μόνο τη λέξη «εινάτερες» για τις γυναίκες που ήταν αδελφές των ανδρών τους). Επίσης πώς να χειριστεί το θέμα των «σκλάβων»; Περιέργως πάντως η κουκουβάγια αποτελούσε ένα «ταχυδρομικό σύστημα» πολύ... πιο κοντά στην αρχαία ελληνική πρακτική.

Έτσι ο Χάρι Πότερ, αφού έγινε Άρειος Ποτήρ, μπήκε στα βρετανικά σχολεία και πανεπιστήμια, και όχι μόνο εκεί: και το Πανεπιστήμιο της Κύπρου τον έχει ήδη συμπεριλάβει στη δική του βιβλιοθήκη, επιδεικνύοντας πιο γρήγορα αντανάκλαστικά από τα δικά μας. Και επιβεβαιώνοντας με την επιλογή του ότι η διδασκαλία (και) των αρχαίων ελληνικών μπορεί να γίνεται με πολύ πιο ευχάριστο και ευφάνταστο τρόπο από εκείνον με τον οποίο γίνεται σήμερα.

Την ίδια στιγμή την αδιαφορία μας «καταγγέλλει» ο εν Ελλάδι εκδότης των βιβλίων της Ρόουλινγκ κ. **Θανάσης Ψυχογιός**: «*Παρ' ότι είχαμε και εμείς ανακοινώσει ότι ο "Χάρι Πότερ" μεταφράστηκε στα αρχαία ελληνικά, κανείς δεν συγκινήθηκε στην ελληνική αγορά. Αυτό τη στιγμή που στην Αγγλία χρησιμοποιείται με επιτυχία για εκπαιδευτικούς σκοπούς, από τους σπουδαστές των Αρχαίων Ελληνικών στις τέσσερις έδρες που λειτουργούν σε πανεπιστήμια της Αγγλίας. Εδώ δεν εκδηλώθηκε ενδιαφέρον*».

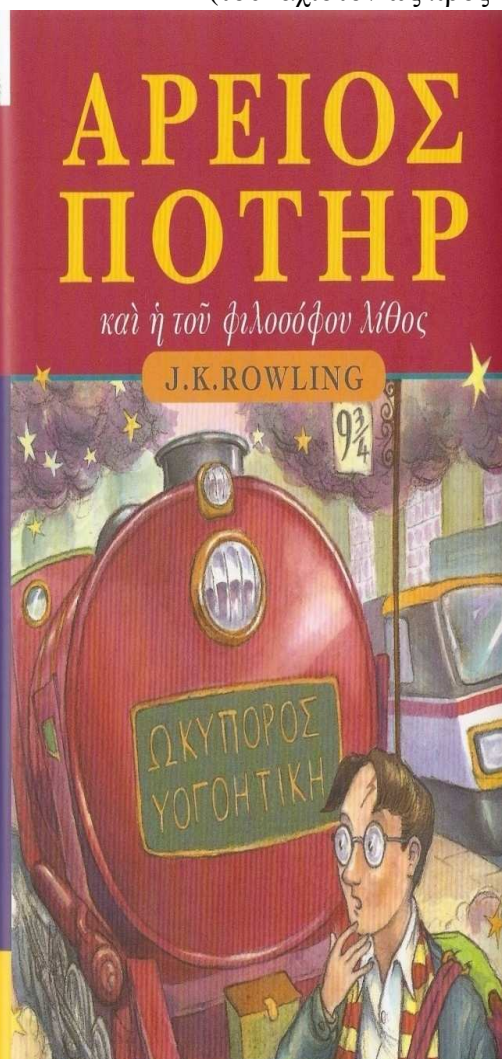
Πληροφοριακά ο εκδοτικός οίκος Bloomsbury δεν έχει εκδώσει τις περιπέτειες του νεαρού μάγου μόνο στα αρχαία ελληνικά αλλά και στα λατινικά. Όπως και σε γλώσσες που ομιλούνται από τοπικούς πληθυσμούς, όπως τα κελτικά και τα ουαλλικά. Εκεί άραγε βγήκε μεγαλύτερη ανταπόκριση απ' ό,τι στην Ελλάδα;

«**ΑΣΤΕΡΙΞ**» **Ο... ΕΛΛΗΝΑΣ!** Παρόμοιο με το εγχείρημα της μετάφρασης του «Χάρι Πότερ» στα αρχαία ελληνικά και εκείνο με τον Αστεριζ να...πολιτογραφείται (τουλάχιστον ως προς την εκφορά της γλώσσας) Έλληνας. Στα τεύχη «Αστερίκιος εν

Ολυμπία», «Μεταξύ ρόδου και ξίφους», «Αστερίκιος και Κλεοπάτρα» και «Αστερίκιος παρά Σακχαραζάδι», ο δημοφιλής Γαλάτης και η παρέα του ομιλούν την αττική διάλεκτο της κλασικής εποχής, εμπλουτισμένη με ομηρικές λέξεις.

Τις μεταφράσεις υπογράφει ο καθηγητής Κλασικής Φιλολογίας κ. **Φάνης Ι.Κακριδής** ο οποίος στον πρόλογό του σημειώνει: «*Απροσδόκητο εγχείρημα η μετάφραση του "Αστεριζ" στα αρχαία ελληνικά, αλλά θελκτικό! Όχι, όχι- μην περιοριστείτε, όταν διαβάζετε, στο να φρεσκάρετε και να επαληθεύσετε τις γνώσεις που αποκομίσατε μελετώντας κάποτε Ξενοφώντα και Πλάτωνα. Τα Αρχαία είναι φυσικά σωστά- και αν βρείτε κάποιο λάθος να μας ενημερώσετε. (...) Ωστόσο το σημαντικό, και ιδιαίτερα διασκεδαστικό, είναι ότι η σεβάσμια γλώσσα του Αισχύλου και του Αριστοτέλη χρησιμοποιείται σε καθημερινές κουβέντες, λογοπαίγνια, καυχησιές, μικροκαβγάδες και πειράγματα. Παιχνίδι ανάρμοστο με την*

αρχαία κληρονομιά; Όχι βέβαια! Το ίδιο συμβαίνει και με τις

κωμωδίες του Αριστοφάνη, που περισσότερο από κάθε άλλον συγγραφέα πλησιάζει τη ζωντανή γλώσσα της αρχαίας αγοράς. 'Η μήπως νομίζετε ότι οι Αρχαίοι άλλο δεν έκαναν παρά να διερευνούν ολημερίς τα θεμέλια της πολιτικής και της φιλοσοφίας;».

It's all greek to me, ω Αρειε Ποτίρ!

- «Ο Δούρσλειος είδεν τους τριβωνας φορούντας και λαλούντων αυτών παρήκουσεν ολίγον τι» (Ο κ. Ντάραλι είδε τους άνδρες με τους μανδύες και μπόρεσε να καταλάβει μερικές λέξεις από αυτά που έλεγαν)
- «Χαίρε, ω σοφίστρια, Μαγωνγαλέα» (Γεια σας, καθηγήτρια Μακ Γκόναγκαλ!)
- «Ούκουν έξεστι σοι ονομάσαι αυτόν; Εγώ γαρ ου φοβούμαι το όνομα αυτού φθέγγασθαι, Φολιδομορτόν» (Δεν μπορείς να πεις το όνομά του; Εγώ δεν φοβάμαι να πω το όνομά του, Βόλντεμορτ)
- «Ο Διμπλόδωρος επί τας θύρας τας οικίας των Δουρσλειών τον παιδα παρά των σταθμοίν πρώως κατέθεκεν» (Ο Ντάμπλντορ προχώρησε προς την εξώπορτα του σπιτιού των Ντάραλι και ακούμπησε απαλά το παιδί στο σκαλοπάτι)

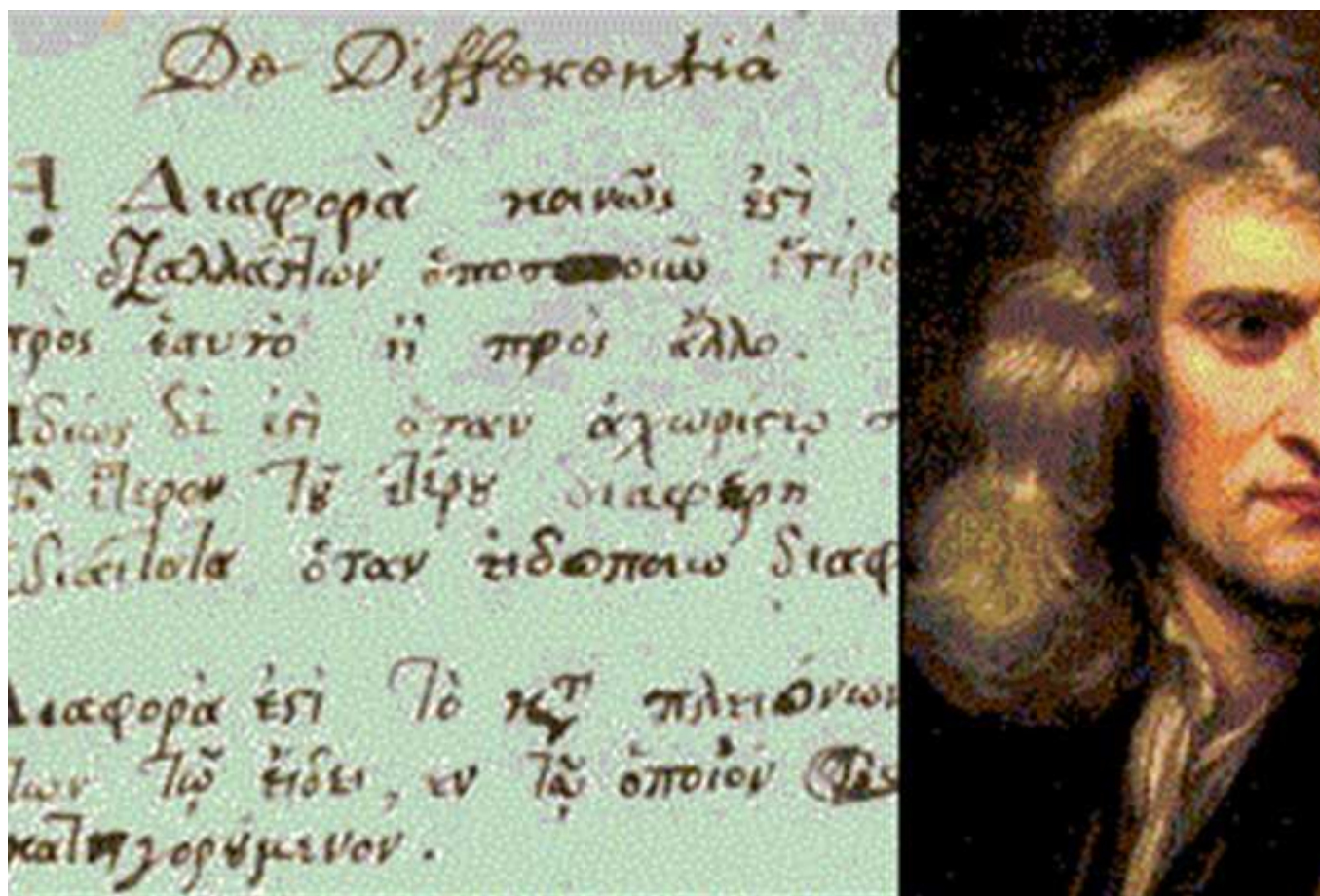
ΑΡΕΙΟΣ ΠΟΤΗΡ
καί η του φιλοσόφου λίθος
J.K. ROWLING

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΣΟΠΤΡΟΥ ΤΟΥ ΝΑΙΜΥΘΙΠΕ

καί μετάντος του Δεκεμβρίου έπαισαν δι των Χριστουγέννων εις τω Υαχόττου έμποροίσι τον έσσοπτρον πάντα τή βίη του φουαίου επιδύναται και πολλή ανακλήματα χύνει. άτερ και η άμμη έσσοπτρον, και οι άδελφοι έλασε έθισσε κλήσαστε σφαιρα χύνει, άνει γάρ δώκασσε τόν Κόσμον έβλήσασσε τήν μάσση άνού εις ταύτηθε, αι δι γλαύκε, ει ται και' όργανον χειροσθεια έπιστολή κερταί αλά τ' έν, έπιστηλίοντα' άγνώσθε θεσπέσιον ται επί πάλω σέτταθε.

Η «Φιλοσοφική Λίθος», κατά τον μεταφραστή Αντριου Γουίλσον (αριστερά), ύστερα από τη μεταφορά της στα αρχαία ελληνικά «είναι το μεγαλύτερο σε μέγεθος μυθιστόρημα, μετά τα έργα που έγραψε ο Ηλιόδωρος ο Εμεσπός τον 3ο αι. μ.Χ.»

Σημειώσεις του Νεύτωνα στα αρχαία ελληνικά

Περισσότερες από 4.000 σελίδες από τα ιστορικά χειρόγραφα του Ισαάκ Νεύτωνα που διατηρεί το φημισμένο Πανεπιστήμιο του Cambridge είναι, πλέον, προσβάσιμα στο Διαδίκτυο.

Ο Νεύτωνα ήταν στενά συνδεδεμένος με το εν λόγω Πανεπιστήμιο, καθώς βρέθηκε εκεί ως φοιτητής από το 1661-1665, από το 1669-1701 δίδασκε, ενώ το 1703 εξελέγη πρόεδρος της Royal Society, θέση που κατείχε μέχρι το θάνατό του.

Το Πανεπιστήμιο όπου δίδασκε ο διάσημος φυσικός και μαθηματικός επιτρέπει πλέον για πρώτη φορά τη διαδικτυακή πρόσβαση οποιουδήποτε ενδιαφερόμενου στα ψηφιοποιημένα χειρόγραφα και πρωτότυπα τυπωμένα έργα του μεγάλου επιστήμονα.

Οι σημειώσεις του Νεύτωνα, πέρασαν στην ανιψιά του Catherine και τον σύζυγό της, John Conduitt.

Η πρόσβαση γίνεται στο ένα πέμπτο του αρχείου του Νεύτωνα στο πλαίσιο ενός προγράμματος, το οποίο θα δώσει στο ευρύ κοινό πρόσβαση στο έργο και άλλων "κολοσσών" της επιστήμης, όπως ο Δαρβίνος.

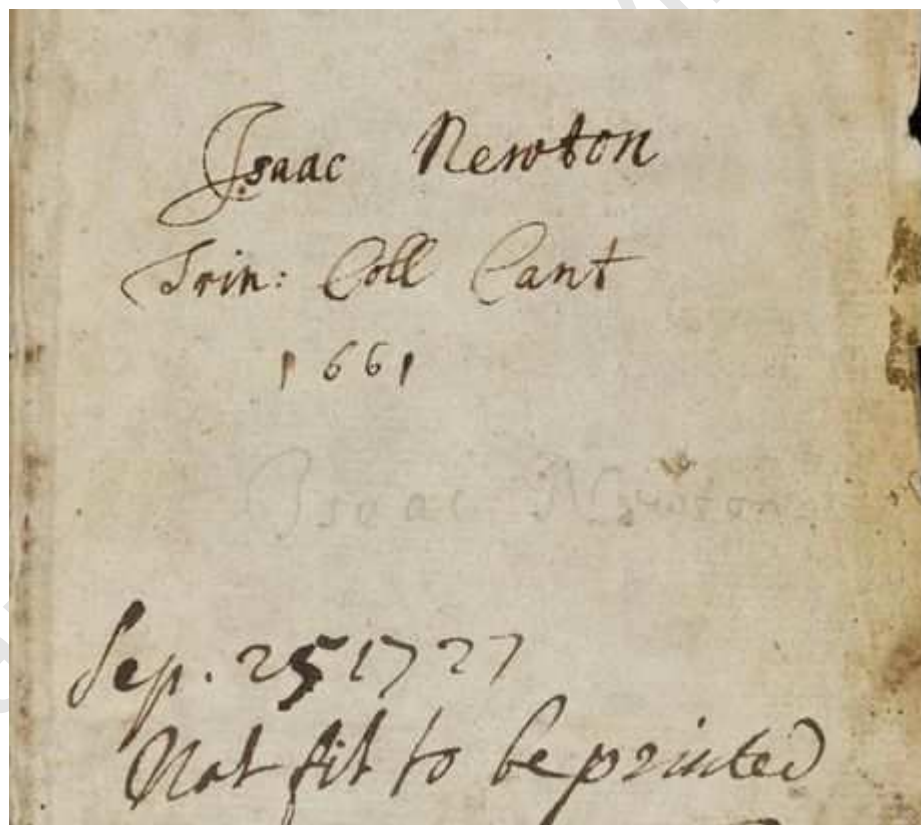
Μεταξύ αυτών βρίσκεται η πρωτότυπη τυπωμένη έκδοση του αριστουργήματός του "Principia Mathematica" (Μαθηματικές Αρχές της Φυσικής Φιλοσοφίας), μαζί με τις εμβόλιμες σχετικές χειρόγραφες σημειώσεις και απαντητικά σχόλια στους επικριτές του, που ο ίδιος είχε κάνει πάνω στο δικό του αντίτυπο.

Όπως δήλωσε ο υπεύθυνος για την ψηφιοποίηση στη βιβλιοθήκη του Κέιμπριτζ, Γκραντ Γιανγκ, τα χειρόγραφα του Νεύτωνα αποκαλύπτουν τον τρόπο που σκεπτόταν και σταδιακά προχωρούσε στις σημαντικές ανακαλύψεις του, που σφράγισαν τη σύγχρονη επιστήμη.

Στο σημειωματάριο του Νεύτωνα που βρίσκεται επίσης on line και συγκεκριμένα στις σημειώσεις που κρατούσε όταν σπούδαζε στο Trinity, συμπεριλαμβάνονται σχόλια σε ζητήματα μαθηματικών, φυσικής και μεταφυσικής. μέσω αυτών ανακαλύπτει κανείς ότι ο Ισαάκ Νεύτων χειριζόταν άψογα την ελληνική γλώσσα.

Άλλωστε είναι γνωστή η αγάπη του για την ελληνική φιλοσοφία και διάσημη η φράση του: "Ο Πλάτωνας είναι φίλος μου, ο Αριστοτέλης είναι φίλος μου, αλλά ο καλύτερος φίλος μου είναι η αλήθεια."

Οι σημειώσεις από το Trinity College παρουσιάστηκαν στη Βιβλιοθήκη από τον 5ο κόμη του Portsmouth το 1872.

Aristotelis Stagiritae in
Peripateticorum principis
Organo in
Definitionum, summarumque senten-
tiarum collectione.

De quinque Prædicabilibus.

De Genere et Specie.

Cap: Peripateticorum
Prædicabilium 2.

Εοικε δὲ μὴτε τὸ γένος, μὴτε τὸ εἶδος
ἀπλῶς λέγεσθαι.

- 1 Γένος γὰρ λέγει, καὶ ἡ πινῶν ἐχούτων
πᾶς πρὸς ἓν τι καὶ πρὸς ἀλλήλους ἀφροισίς
- 2 λέγει δὲ καὶ ἄλλως πάλιν γένος ἢ ἕκα-
-58 τῆς γενέσεως ἀρχή; εἴτε ἀπο τοῦ τῶν
τεκόντος εἴτε ἀπὸ τοῦ τότε ἐν ᾧ τις γέγονεν.
- 3 Ἄλλως δὲ πάλιν γένος λέγει, ὡς ὑπολά-
σε) τὸ εἶδος.

Genus et
species
homonyma.

quidam

Genus
Logion

De Differentiâ

Ἡ Διαφορὰ κοινῶς ἐστὶ
ἢ τῶν ἑαυτῶν ἢ πρὸς ἄλλο.

Ἰδίως δὲ ἐστὶ ὅταν ἀχωριστῶς
τὸ ἕκαστον τῶν εἶδων διαφέρῃ
ἰδιαιτῶς ὅταν ἰδιοποιηθῇ διαφ.

Διαφορὰ ἐστὶ τὸ καὶ πλεονάζον
των τῶν εἶδων, ἐν ταῖς ὁποῖαις
καταγορεύμενον.

5 επιγραφές απο όλο τον κόσμο γραμμένες στα αρχαία Ελληνικά!

Χιροσίμα, Ιαπωνία: "Η Καμπάνα της Ειρήνης"

Στην Ιαπωνία έκαναν ένα μνημείο για τα θύματα της ατομικής βόμβας της Χιροσίμα, το οποίο επισκέπτονται εκατομμύρια άνθρωποι από όλον το κόσμο, ενώ κάθε χρόνο στην επέτειο πήγαινε εκεί ο Ιάπωνας αυτοκράτορας και όλη η κυβέρνηση.

Στη μέση του μνημείου υπάρχει η περίφημη "καμπάνα της Ειρήνης".

Η οποία έχει μια φράση, σε τρεις (3) γλώσσες.

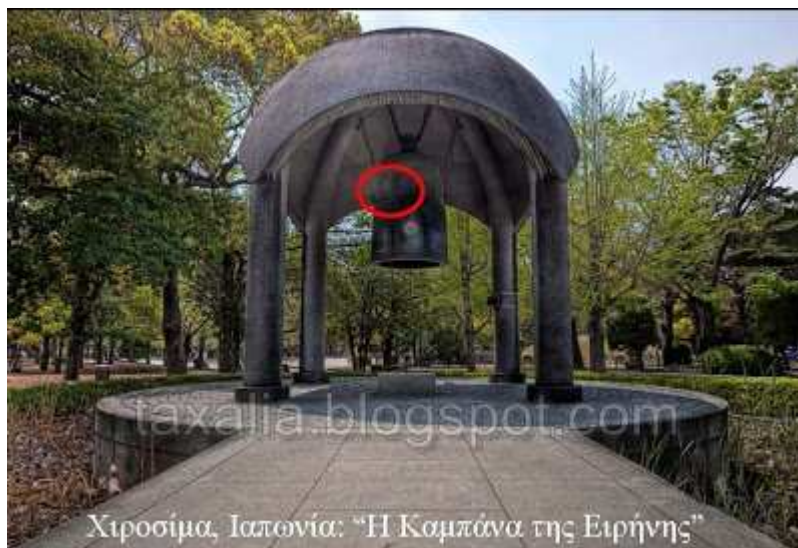
Η μία είναι τα σανσκριτικά,

η δεύτερη τα Ιαπωνικά και

η τρίτη ....στα αρχαία ελληνικά!

"ΓΝΩΘΙ ΣΑΥΤΟΝ"

Ακόμη και στη μακρινή Ιαπωνία, ένα πολύ σημαντικό μνημείο, με ένα κορυφαίο για την ανθρωπότητα μήνυμα, έχει επιγραφή στα αρχαία ελληνικά!

Χιροσίμα, Ιαπωνία: "Η Καμπάνα της Ειρήνης"

Την καμπάνα τη δώρισε η ελληνική πρεσβεία και οι Γιαπωνέζοι με περηφάνεια την τοποθέτησαν.

The Peace Bell stands near the memorial to the A-Bomb Children and consists of a large Japanese bell hanging inside a small open-sided structure. Visitors are encouraged to ring the bell for world peace and the loud and melodious tolling of this bell rings out regularly throughout the Peace Park.

The inscriptions on the bell are in Greek, Japanese, and Sanskrit. It is translated as "Know yourself".

Η είσοδος στο πανεπιστήμιο Yale, με ιστορία 310 ετών, που βρίσκεται στις ΗΠΑ.

Πανεπιστήμιο Βαλέττας, Μάλτα:

«Πλέων επί οίνοπα πόντον επ' αλλόθροους ανθρώπους» (Όμηρος, Οδύσσεια, Α.183)
(Ταξιδεύοντας σε ξένες θάλασσες με ανθρώπους που μιλούν άλλες γλώσσες)

Η είσοδος στο κτίριο της γραμματείας του Πανεπιστημίου Εδιμβούργου :

1.3 Διδάσκονται τα αρχαία ελληνικά σε πανεπιστήμια, αλλά και σε σχολεία του εξωτερικού?

Την ώρα που η βουλευτής της Δημοκρατικής Αριστεράς Μαρία Ρεπούση προτείνει τη μείωση των ωρών διδασκαλίας των αρχαίων ελληνικών στα λύκεια της χώρας, Αγγλοι μαθητές του δημοτικού μαθαίνουν τη «νεκρή» γλώσσα των προγόνων μας προκειμένου να βελτιώσουν τα αγγλικά τους! Τα **Αρχαία Ελληνικά** είναι μία εκ των επτά ξένων γλωσσών από τις οποίες τα δημοτικά σχολεία στη Βρετανία θα επιλέγουν τουλάχιστον μία για υποχρεωτική διδασκαλία από το 2014, σύμφωνα με απόφαση του υπουργείου Παιδείας της χώρας.

Οι Βρετανοί μαθητές από ...την ηλικία των επτά ετών θα διδάσκονται γαλλικά, γερμανικά, ισπανικά, ιταλικά, μανδαρινικά κινέζικα, λατινικά ή *Αρχαία Ελληνικά*. Οι δύο κλασικές γλώσσες συμπεριλαμβάνονται στη λίστα «ώστε να διευρυνθεί το πεδίο επιλογών των σχολείων», αλλά και επειδή πιστεύεται ότι προσφέρουν γερές βάσεις στη γραμματική, τη σύνταξη και το λεξιλόγιο διευκολύνοντας την κατανόηση άλλων σύγχρονων γλωσσών.

Το υπουργείο Παιδείας στη Βρετανία έλαβε την απόφαση μετά από έρευνες που έδειξαν ότι οι Βρετανοί μαθητές έχουν τα χαμηλότερα ποσοστά σε εκμάθηση κάποιας ξένης γλώσσας σε σύγκριση με οποιαδήποτε άλλη ευρωπαϊκή χώρα. Αυτή τη στιγμή 1 στα 10 δημοτικά σχολεία στη χώρα δεν προσφέρει μαθήματα ξένης γλώσσας, ενώ 2 στα 10 προσφέρουν μόνο σε ορισμένες τάξεις. Αυτή τη στιγμή η διδασκαλία ξένης γλώσσας είναι υποχρεωτική μόνο στις αντίστοιχες τρεις τάξεις του Γυμνασίου.

Οι Βρετανοί πιτσιρικάδες συμμετέχουν στο πρωτοποριακό εκπαιδευτικό πρόγραμμα του οργανισμού Iris Project, που έχει ως στόχο τη γνωριμία των παιδιών με τη γλώσσα αλλά και τον πολιτισμό της ελληνικής και ρωμαϊκής αρχαιότητας.

Το Iris Project ξεκίνησε πριν από επτά χρόνια και αρχικά δεν είχε καμία σχέση με τα αρχαία ελληνικά. Επικεφαλής ήταν η ερευνήτρια του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης δρ Λόρνα Ρόμπινσον, που ήθελε να φέρει σε επαφή τους νέους της χώρας της με τα θεμέλια του σύγχρονου δυτικού πολιτισμού. Το πρόγραμμα περιοριζόταν στην έκδοση του ομώνυμου περιοδικού που μοιραζόταν δωρεάν^ σε σχολεία και είχε ως αντικείμενο την εκμάθηση των λατινικών. Το περιοδικό είχε σημαντική απήχηση και έτσι η δρ Ρόμπινσον και η ομάδα της αποφάσισαν να επεκτείνουν το πρόγραμμα με δωρεάν μαθήματα λατινικών σε σχολεία του Λονδίνου και της Οξφόρδης.

Τα blogs γράφουν (**Κοίτα, τα Λατινικά μια χαρά είναι αλλά τα Ελληνικό είναι ακόμα καλύτερα!**) Όμως, για ποιο λόγο πρέπει ένα παιδί από τη Βρετανία να μάθει ελληνικά, και μάλιστα αρχαία LORNA ROBINSON, «**Τα αρχαία Ελληνικά είναι απλά μια υπέροχη γλώσσα, γεμάτη από όμορφα λόγια και συναρπαστικές ιδέες. Τα έργα στην αρχαία Ελλάδα έχουν διαμορφώσει τη μελέτη των μαθηματικών, της επιστήμης και του πολιτισμού για αιώνες. Τα παιδιά θα το απολαύσουν και θα επωφεληθούν από τις**

πάμπολλες χρήσεις κι εφαρμογές των Ελληνικών στην ζωή μας. Δομή, τρόπος σκέψης, λύση προβλημάτων, κατανόηση εννοιών, φαντασία, ετυμολογία, ορθογραφία, παραγωγή νέων λέξεων... Σίγουρα λοιπόν όλη αυτή η μεθοδολογία σκέψης βοηθά με τα αγγλικά και τη δομή τους! Επίσης, θα συνδεθούν με άλλες πτυχές του σχολικού προγράμματος, από την ιστορία και τη γεωγραφία, μέσω της επιστήμης, των μαθηματικών, του θεάτρου, της τέχνης και του αθλητισμού, όπου και αυτά ήταν όλα συνυφασμένα μέσα στην Ελληνική Παιδεία δημιουργώντας ολοκληρωμένους ανθρώπους" λέει η Δρ Ρομπινσον.

Τα μαθήματα ελληνικών θα ξεκινήσουν για 160 μαθητές σε τρία σχολεία στην Οξφόρδη, τον Σεπτέμβριο. Επιπλέον άλλα 10 σχολεία θα κάνουν κάποια πιλοτικά μαθήματα. Η Sue Baker, επικεφαλής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Ανατολικής Οξφόρδης, είπε ότι στο Cowley όπου ομιλούνται 26 γλώσσες, πολλοί από τους μαθητές της είναι ειδήμονες στο να μαθαίνουν γλώσσες. Τα Λατινικά που κάναμε πριν από μερικά χρόνια είχαν απρόσμενη επιτυχία και πολλά από τα παιδιά ήδη γνωρίζουν δύο γλώσσες ή ίσως τρεις. Έχουν συνηθίσει να λειτουργούν με διαφορετικά κείμενα. Έτσι είναι απολύτως προετοιμασμένα για να εισαχθούν στην αρχαία ελληνική γραμματεία. Γιατί τα αρχαία Ελληνικά δεν είναι μόνο μια εκμάθηση ξένης γλώσσας. Είναι μια ολόκληρη κουλτούρα που θα συνοδεύει το παιδί για όλη του τη ζωή. Θα εντείνει την αίσθηση τους για τη γλώσσα, θα μπορούν να δουν τις συνδέσεις μεταξύ των γλωσσών, θα μαθαίνουν να σκέφτονται και είναι και διασκέδαση! Η Δρ Ρομπινσον, η οποία θα διδάξει αρχικά μία ώρα κάθε δεύτερη εβδομάδα, είπε: **«Οι άνθρωποι μπορεί να αποθαρρύνονται στην ιδέα της εκμάθησης μιας γλώσσας που έχει ένα διαφορετικό αλφάβητο. Στην πραγματικότητα, όμως, έχουμε διαπιστώσει ότι, ενώ έχει προστεθεί μία επιπλέον διάσταση στην εκπαίδευση, οι άνθρωποι μπαίνουν πολύ γρήγορα στο κλίμα και πραγματικό απολαμβάνουν τη μεταλαμπάδευση της γνώσης**

Ωστόσο, η Βρετανίδα δεν περιορίστηκε στα λατινικά, καθώς το μεγάλο της όνειρο ήταν να γνωρίσει στα παιδιά τη γλώσσα και το πνεύμα του Αριστοτέλη, του Αρχιμήδη, του Σωκράτη, του Σοφοκλή. Έτσι, από το 2010 οι εθελοντές καθηγητές του Iris Project ξεκίνησαν να παραδίδουν -πάντα δωρεάν- μαθήματα αρχαίων ελληνικών σε μαθητές δημόσιων σχολείων. ». Οι μαθητές θα διδάσκονται όχι μόνο το αλφάβητο, τη γραμματική και το λεξιλόγιο, αλλά θα μάθουν επίσης και για τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης των Ολυμπιακών Αγώνων, τις κωμωδίες του Αριστοφάνη και γενικά το αρχαίο Δράμα Παρότι η διδασκαλία σε μικρά παιδιά φαντάζει δύσκολη, η προσπάθεια στέφθηκε με επιτυχία, καθώς οι καθηγητές προσάρμοσαν τη διδακτική διαδικασία στην ηλικία των μαθητών τους και την εμπλούτισαν με παιχνίδια, θέατρο και άλλες δραστηριότητες, πάντα με βάση τα αρχαία ελληνικά

Το πιο απτό όφελος των παιδιών από την επαφή τους με τα αρχαία σχετίζεται με την ετυμολογία των χιλιάδων σύγχρονων αγγλικών λέξεων που χρησιμοποιούνται τόσο

στην καθομιλουμένη όσο και στην επιστημονική ορολογία. «Δεν ήξερα ότι μερικές λέξεις προήλθαν από τα ελληνικά, νόμιζα ότι φτιάχτηκαν από το πουθενά» λέει χαρακτηριστικά ο 10χρονος Πάτρικ!

«Τα παιδιά συνειδητοποιούν ότι υπάρχουν πολύ δυνατοί δεσμοί ανάμεσα στα αρχαία ελληνικά και τα αγγλικά. Αυτό κάνει τα αρχαία να δείχνουν πολύ πιο πραγματικά και χειροπιαστά» σημειώνει από την πλευρά της η καθηγήτρια Ανίκα Χορν, που διδάσκει σε σχολείο της Οξφόρδης.

Ομως υπάρχει και κάτι άλλο που συναρπάζει τους μικρούς μαθητές: το ελληνικό αλφάβητο. «Είναι σχεδόν μαγικό για τα παιδιά να μαθαίνουν μια γλώσσα με διαφορετικά σύμβολα. Τους αρέσει να λύνουν πάζλ και είναι σαν να αποκωδικοποιούν ένα κρυφό μήνυμα» εξηγεί η κυρία Χορν. Απόδειξη είναι τα λόγια της δεκάχρονης Γκρέις, που ύστερα από μόλις δύο μαθήματα βρίσκει τα αρχαία ελληνικά εξαιρετικά ενδιαφέροντα: «Είναι ωραία. Μπορεί να είναι μπερδεμένα και η αλφάβητος να είναι δύσκολη, αλλά μπορούμε να τα μάθουμε».

«Υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον για τα ελληνικά σε πολλές χώρες. Δημιουργούνται έδρες ελληνικών σε χώρες όπως το Ουζμπεκιστάν, η Ιορδανία, η Τυνησία. Φυσικά, οι ελληνικές σπουδές ανθούν σε πανεπιστήμια χωρών, που αποτελούν παραδοσιακά προπύργια των ουμανιστικών σπουδών» ανέφερε στην «Κ» η ειδική γραμματέας Ομογενών και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης και καθηγήτρια του Παντείου Πανεπιστημίου κ. Ισμήνη Κριάρη-Κατράνη. Και συμπληρώνει: «Και το ενδιαφέρον δεν αφορά μόνο τον αρχαιοελληνικό πολιτισμό και τους εκπροσώπους του. Αφορά και τη νεότερη Ελλάδα. Αυτό οφείλεται κατά ένα λόγο στο ότι ζούμε πλέον σε ένα «παγκόσμιο χωριό». Τα νοητά σύνορα των κρατών έχουν αμβλυνθεί και οι άνθρωποι μπορούν ευκολότερα να γνωρίσουν έναν άλλο πολιτισμό. Στο πλαίσιο αυτό οι άνθρωποι μπορούν να βρουν ευκολότερα διέξοδο στις επιστημονικές τους περιέργειες». Σύμφωνα με την ίδια, ενισχύεται το ενδιαφέρον για τη σύγχρονη Ελλάδα. «Για την τέχνη της, τη λαϊκή της παράδοση, τη μουσική, τη λογοτεχνία» λέει η κ. Κριάρη. Ένα πρόσθετο πλεονέκτημα είναι ότι η Ελλάδα αποτελεί το κέντρο της ορθοδοξίας.

«Ήξερα τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό από το σχολείο. Έμαθα για τον Σωκράτη, τον Αριστοτέλη. Σιγά σιγά άρχισα να καταλαβαίνω και τη σύγχρονη Ελλάδα. Δεν ξέρω τι με ώθησε στη χώρα σας. Ο Θεός το αποφάσισε» μας λέει η 25χρονη Κινέζα Γιουέ Ου, που σπουδάζει ελληνικά στο Πανεπιστήμιο του Πεκίνου. «Συγκινήθηκα να τους διδάσκω αρχαία ελληνικά και να μου μιλούν για Πλάτωνα και Σωκράτη στις εσχατιές της γης» είναι τα λόγια της Ελληνίδας φιλόλογου, συμβούλου του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου κ. Χριστίνας Βέικου, η οποία πρόσφατα δίδαξε μαθήματα νεοελληνικής γλώσσας στο Ινστιτούτο Δυτικών Γλωσσών της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ραμκαμχάενγκ της Μπανγκόκ στην Ταϊλάνδη. Δύο διαφορετικές γενιές, δύο διαφορετικοί κόσμοι, μια κοινή συνισταμένη: η αγάπη για τα ελληνικά και τον πολιτισμό της χώρας μας.

Η Γιουέ Ου στο πανεπιστήμιό της, που βρίσκεται στο κέντρο του Πεκίνου λέει: «Θα ήθελα να έλθω και στη χώρα σας να σπουδάσω ελληνικά, και μετά να επιστρέψω για

να διδάξω τη γλώσσα σας εδώ. Πιστεύω ότι οι Έλληνες είναι άνθρωποι φιλόξενοι. Από την άλλη, οι εικόνες των ελληνικών νησιών είναι εντυπωσιακές» τονίζοντας ότι θα έχει εύκολη επαγγελματική αποκατάσταση, αφού –τουλάχιστον– οι διερμηνείς και οι μεταφραστές είναι απαραίτητοι σε μία χώρα που ανοίγεται στον υπόλοιπο κόσμο.

Thank you for trying PDF Suite

Συμπεράσματα από την διεξαγωγή της εργασίας.

Από όλα τα παραπάνω μπορεί να γίνει ξεκάθαρο ότι τα αρχαία ελληνικά δεν είναι τίποτα άλλο παρά μια ζωντανή γλώσσα. Υπάρχουν λέξεις στα αρχαία ελληνικά που χρησιμοποιούμε μέχρι και σήμερα ασυνείδητα, εκατομμύρια ξένες λέξεις έχουν ως ρίζα τους τα αρχαία ελληνικά και το πιο εντυπωσιακό διδάσκονται σε ξένα πανεπιστήμια, με χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτά του Cambridge και της Οξφόρδης. Παρ' αυτά υπάρχουν ακόμη αμφιβολίες και ερωτήματα σχετικά με τα αρχαία ελληνικά, με το πιο συχνό το εξής: Γιατί κάποιος να μπει καν στον κόπο να μάθει αρχαία ελληνικά? **Μια απάντηση στο παραπάνω ερώτημα δίνει ένας διαπρεπής ξένος φιλόλογος:**

«Από όλες τις δημιουργίες του αρχαίου ελληνικού πνεύματος η πιο θαυμαστή είναι χωρίς αμφιβολία η **γλώσσα**. Ο άπειρος πλούτος της λεξιλογικής παραδόσεως, η σχεδόν απεριόριστη δυνατότητα συνθέσεως, η σημασιολογική ακρίβεια των πολυάριθμων συνωνύμων, η απλότητα του κλιτικού συστήματος των ονομάτων και ο πλούτος του κλιτικού συστήματος των ρημάτων, το εναλλασσόμενο παιχνίδι των μορίων και των προθέσεων, η διαφάνεια της λογικής και συντακτικής δομής, το εύηχον και η μουσικότητα, τέλος, δημιούργησαν το πιο τέλειο όργανο που ο άνθρωπος έφτιαξε, για να εκφράσει τις σκέψεις του. Και όπως η γλώσσα δημιουργήθηκε από την ανάγκη να εκφρασθεί η ανθρώπινη σκέψη, έτσι και η ίδια με τη σειρά της συνέβαλε να δημιουργηθούν απ' αυτή τη σκέψη οι λογοτεχνικές μορφές με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους: σκέπτεται κανείς τα Ελληνικά της ποίησης, σ' όλη την ποικιλία της. Και κατόπιν τα Ελληνικά της φιλοσοφίας και της ιστορίας, της ρητορικής, της αφήγησης και του μυθιστορήματος, της γραμματικής και της φιλολογίας, της ιατρικής και των μαθηματικών, της αστρονομίας και της φυσικής, της ζωολογίας και της βοτανικής, της γεωγραφίας και της εθνογραφίας, της θεολογίας. Πλευρές της σκέψεως, τις οποίες, μαζί με άλλες ακόμη, η Ελλάδα αποκάλυψε στην ανθρωπότητα σε μορφές που έμειναν βασικές. Γι' αυτό η εκφραστική δύναμη της αρχαίας ελληνικής γλώσσας παρέμεινε **ενεργή και ζωντανή** σε όλες τις γλώσσες του πολιτισμού (τεχνικοί όροι του λεξιλογίου σε όλες τις σύγχρονες γλώσσες)».

Βιβλιογραφία

Βιβλία:

Adrados, Francisco R. 2003. Ιστορία της Ελληνικής Γλώσσας.

Πηγές του Διαδικτύου:

<http://www.gatzoli.gr/2014/01/e-e.html>

<http://www.tovima.gr/society/article/?aid=398151>

<http://www.protothema.gr/world/article/237898/shmeioseis-toy-neytona-sta-arxaia-ellhnika/>

<http://www.logiosermis.net/2013/09/5.html>

<http://www.elzoni.gr/html/ent/814/ent.36814.asp>

<http://www.skai.gr/news/culture/article/217503/arhaia-ellinika-sta-vretanika->

<http://www.thermopilai.org/content/ellenikes-lexeis-sten-agglie-glossa>

<http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/ebook/show.php/DSGL102/457/3003,12051/>